

С В Е Т Л И Ч А

19
ОКТОМВРИ
2017 г.
бр 37 (127)

ЛИТЕРАТУРНО-ПУБЛИЦИСТИЧНА ПРИТУРКА

БЕЛЕЖИТИ БЕСАРАБСКИ ТВОРЦИ В СВЕТОВНА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

Иска ми се този матери-
ал да започна с едно писмо
от бесарабската българка
Анна МАЛЕШКОВА, автор и
съавтор на документални
и художествени книги за
българите от Бесарабия и
на съвременната Молдова.

«Есента винаги идва с
преглеждане на резулта-
тите за изминалото време.
И при мен дойде, макар и с
малко закъснение, една из-
ключително приятна вест.

В поредният, втори енци-
клопедичен том «Болгары в
Российской империи, СССР,
странах Балтии и СНГ» –
биографическият словарь – са
включени 1720 статии. В този
титаничен труд към беле-
житите бесарабски българи
са причислени д-р Николай
КУРТЕВ и Анна МАЛЕШКОВА
от с. Валя Пержей, Тараклий-
ско, Молдова. Благодаря на
академик Михаил СТАНЧЕВ за
включването с брат ми Нико-
лай в тази огромна световна
енциклопедия. Тя е подгот-
вена от Харковския нацио-
нален университет «Василий
КАРАЗИН». А е отпечатана в
академичното издателство
«Проф. Марин ДРИНОВ».

Първият том «Болгары в
Российской империи, СССР,
странах Балтии и СНГ» (1711 –
2006) – статистическият сбор-
ник – бе отпечатан през 2011
година. Авторът – проф. д-р
Михаил СТАНЧЕВ – работи
върху третия сборник от три-
томното издание със загла-
вие «История городов и сел».

С няколко изречения до-
пълвам кой е този човек, учен и
общественик.

Проф. д-р Михаил Станчев
е известен български учен-
историк, дипломат и личност
от голяма величина. Името
му и трудовете му са добре

познати в Русия, Молдова,
Украйна, България, а също
и в други държави по света,
където живеят българи.

Работил е в Министерството
на външните работи на
Украйна, а също и в Посол-
ството на Украйна в Репу-
блика България. Академик е
на Българската академия на
науките (БАН). Награден е с
ордени и медали от Русия,
България и Украйна.

Понастоящем проф. д-р
Михаил Станчев работи в
Харковския национален уни-
верситет «Василий Каразин»,
в който създава българско
дружество «Проф. Марин
Дринов», на което дълги го-
дини е председател.

Михаил Станчев е автор на
книги и статии за бележития
род Каразини и, в частност,
за енциклопедичната лич-

ност Василий КАРАЗИН, на-
речен «украинският Ломоно-
сов», който основава първото
просветно министерство в
Европа и е основател на Хар-
ковския университет преди
повече от 200 години, който
днес носи неговото име.

«Василий Каразин се ражда
в с. КРУЧИК, сегашна Харков-
ска област. А основаният от
него университет дава трима
Нобелови лауреати – акаде-
миците ЛАНДАУ, МЕЧНИКОВ и
украинеца С. КУЗНЕЦ. В Хар-
ковския университет са се
учили Менделеев, БЕКЕТОВ...
А почетни доктори са били
ГЪОТЕ, ХУМБОЛТ и други све-
товноизвестни личности», е
казал М. Станчев в интервюто
«Родът КАРАЗИНИ – бележит
род» на журналиста Д. Бори-
мечков (в. «РОДЕН КРАЙ»
– Одеса, Украйна – бр. 4, 22
януари 2005 г.).

С тази си научна и издирва-
телска дейност професорът
Михаил Станчев става енци-
клопедична личност и све-
товно известен учен-исто-
рик. Той е духовен водач,
талантлив публицист, автор
на книги за просветителя и
издателя Георги БАКАЛОВ,
за политика и държавника
Кръстьо РАКОВСКИ, на стои-
ци и стоици статии и био-
графии за българите в Ру-
сийска империя и Съветския
съюз, в страните на Балтия и
СНГ за периода от около 300
години (1711 – 2006).

Роденият в Казахстан, но
смятащ за своята родина
Молдова и своето родно село
Кортен в Буджака, Михаил
Станчев години наред жи-
вее и се труди в българската
столица София, а сега продъ-
лжава своята преподавател-
ска и научна дейност в Хар-
ковския университет «Васил
Каразин», където преди де-
сетилетия е започнал своята
кариера.

ДИМИТЪР БОРИМЕЧКОВ

25 ГОДИНИ ЧИТАЛИЩНА ДЕЙНОСТ В ТАРАКЛИЯ

Навършиха се 25 г. от
създаването на българ-
ското Народно читалище
«МАЙОР ОЛИМПИЙ ПАНОВ»
в гр. Тараклия, Република
Молдова. Това родолюби-
во и културно-просветно
огнище за четвърт век се
превърна в духовна култу-
ра, в светилище на възви-
шените творчески пориви
и съхраняването на народ-
ността съзнание.

Възрожденският дух на ра-
детелите на българската кул-
тура и българските традиции
е нужен и днес: немислимо е
тяхното развитие без уча-
стието на читалището, сре-
дище на млади таланти и из-
явяването им на театралната
сцена, в кръжоците, във фол-
клорните състави.

Винаги е трудно началото
на всяка идея и всяко дело.
Да си припомним началото
на българското читалище в
Тараклия. Идеите му гене-
ратори са Кирил ДАРМАНЧЕВ,
Иван БОРИМЕЧКОВ, Георги
ЦВЕТКОВ...

На 13 октомври 1992 г.

ме, много добре си спомням
всичко, свързано с идеята и
желанието на тараклийци за
създаване на читалище в гр.
Тараклия.

Запознах се с група от Та-
раклия, която гостуваше в
Съюза на журналистите в гр.
София. Бях силно впечатлен
от българският дух и любов-
та на тараклийци към Бълга-
рия, която носите в сърцата
си. Представихме устав на
тази организация и оттук до
откриването на читалището
на 8 ноември 1992 г. заслуга
та бе изцяло ваша.

Подкрепиха идеята ни г-н
Мирчо СЛИВЕНСКИ, потомък
на бесарабски българи, клуб
«РОДОЛЮБИЕ» и Българско-
то национално радио с жур-
налистката и родолюбивата
българка Станини ДЕШЕВА.

В този процес подкрепа ока-
заха също водещи читалища
на вашата прародина, както
и списание «ЧИТАЛИЩЕ» на
Съюза на народните читали-
ща в България, в който впо-
следствие вашето читалище

се открие Народно читалище.
Първо, попитах председате-
ля на колхоз «Родина» Кирил
ДАРМАНЧЕВ за създаване-
то на читалище на базата на
селския клуб към колхоза.
Като ме изслуша, той много
се зарадва, стисна ми ръка и
каза: «Аз се радвам, че имаш
желание да направиш добро
дело и ще подкрепя твоята
идея».

След това същата идея не
само я подкрепи, но и ме на-
сочи да напиша Устав на чи-
талището и да го представя
на районния съвет. Предсе-
дателя на района Дмитрий
ЧЕРЕШ ме покани на район-
ната сесия, на която присъ-
стваха не само съветници, а
и представители на обще-
ствеността. Всички в каби-
нетата на председателя изслу-
шаха устава за откриване на
български културен център
в Тараклия. Това стана на
13 октомври 1992 година. А
след по-малко от месец, на 8
ноември, беше официалното
му откриване.

събранието на обществе-
ността на Тараклийския
район прие решение за
създаване на Народно чи-
талище «ОЛИМПИЙ ПАНОВ» –
на базата на селския клуб на
колхоз «РОДИНА». Тогава за
председател на Управител-
ния съвет бе избран Кирил
Павлов ДАРМАНЧЕВ – пред-
седател на колхоз «РОДИНА»,
а за секретар – Иван Иванов
БОРИМЕЧКОВ – режисьор на
театър «СМЕШЕН ПЕТЪК».

Откриването на Народно-
то читалище «Олимпий Пан-
ов» се състоя на 8 ноември
същата година.

За онези вълнуващи мо-
менти, за началото му си
спомня Георги ЦВЕТКОВ,
който тогава е бил предсе-
дател на Народното чита-
лище «СЛАВЯНСКА БЕСЕДА»
и председател на фондация
«ЧИТАЛИЩЕ» в София:

– Въпреки че са минали
25 години от онова вре-

стана редовен член. Фонда-
ция «Читалище» организира
събирането на литература за
създаването на читалищна
библиотека.

Тежкият път в структури-
рането и откриването на
Народно читалище «Олим-
пий Панов» бе извършен от
нашите братя българи. На-
скоро след тържествено-
то му откриване фондация
«Читалище» командирова
г-н Кръстьо МЛАДЕНОВ за
създаване на Куклен театър
в читалището, който за кра-
тко време постави пиесата
«ШЕСТТЕ ПИНГВИНЧЕТА».

Така се роди ПЪРВОТО и до
момента единственото На-
родно читалище извън пре-
делите на Република Бълга-
рия – читалище «Олимпий
Панов».

А ето думите на Иван БОРИ-
МЕЧКОВ: «В началото на 90-
те години на двадесети век
се роди идеята в Тараклия да

И така 25 години читалище-
то в Тараклия прави всичко
възможно и невъзможно, за
да запази и развива българ-
щината в Молдова. За нашето
читалище се знае и в Украй-
на, и из цяла България, която
неведнъж е посещавана от
наши фолклорни състави и
трупата на театър «Смешен
петък».

Тази година е юбилейна за
нашето читалище – двадесет
и пета. И... последна, която
ще отбележим, тъй като по
редица причини тази духов-
на, културно-просветна ин-
ституция вече не съществу-
ва.

През 2018 година в същата
сграда ще се направи ре-
конструкция и занаят в
нея трайно ще се настани и
ще работи Народният театър
«Смешен петък».

ДИМИТЪР ИВАНОВ

